



Szalatnaki Hírek

A Szalatnaki Önkormányzat hírlevele

2020. január; II. évfolyam 1. szám

A régi temető története II.

Az időjárás zúzmarával öltöztette fel a tájat. Lépteink hasították az évszázados csendet. Ahhoz, hogy átérezzük az akkori emberek életét, meg kell ismernünk őket.

DÉDSZÜLEINK, nagyszüleink vagy éppen szüleink pihennek a föld hideg magányában. Fontos látnunk, szembe néznünk a régmúlt idők történéseivel, hogy jobban megértsük, miért is dolgoztak, hogyan éltek vagy haltak egykoron. Nem a követeket nézzük, hanem az emlékeket. Tárnyilagosan, mégis érzelemmel gazdagon. Szintiszta történelem, a mi történetünk.

1911.

17 halott. A legtöbben TBC-ben haltak meg, amely bakteriális kór Magyarország vezető halál oka volt az 1900-as években. Összefüggésben állt a helytelen táplálkozással, és a rossz életkörülményekkel, ezért nyomorbetegségnek is nevezték. Mind ez mellett a csecsemőhalálozás volt a leggyakoribb az 1900-as évek elején, amelyet a halotti anyakönyvekben veleszületett gyengeségként tüntettek fel. Ebben az évben történt egy baleset, miszerint Décsi Erzsébet megégett tisztázatlan körülmények között.

1912.

20 halott a tüdőgyulladás, csecsemőhalálozás, skarlát és

a görcsök voltak az okok. 1912. december 6-án Weber Teréz két éves kislány szintén tüzeset általi halált halt.

1913.

A vezető halál okok mellett a kor fertőző betegségei is beléptek a sorba mint a diftéria, skarlát, orbánc. A csecsemőhalál ebben az évben is öt áldozatot követelt.

1914.

17 haláleset. legnagyobb részben tüdőgyulladásban. Egy hősi hallottunk örök nyugalomra szenderült, Klein hans Ferenc tüzér a 12. ágyúezrednél szolgát, akit a Lamberg melletti csatáiban 23 éves korában találta el egy gránát. (Lamberg, Galícia fővárosa, amely 1914 szeptemberében orosz uralom alá került, és majdnem 10 hónapon át élt a lakosság rettenetes szenvedés közepette). „Hadseregünk galíciai főhadiszállásáról: Lamberg diadalmas visszafoglalása után Falkenhayn tábornok, a nyugati német hadsereg vezérkari főnöke eljött Galíciába, hogy a mi hadvezetőségünkkel megbeszélje a háború folytatását.”

1915.

21 halott. Az okok szintén a korai csecsemőhalál, TBC, egyéb fertőző betegségek és egyre gyakrabban fordul elő az „agkori végelgyengülés”. Érdekes,

hogy ez utóbbi fogalmat már 62 éves kortól használták. Feltehetőleg olyan betegségek vezettek legyengüléshez, amelyeket nem tudtak diagnosztizálni. Fontos látnunk azt is, hogy a halotti anyakönyvezéskor rokonok, hozzátartozók bementésére rögzítették az okot. 1915. július 17-én elhunyt Rippl Jakab 28 éves korában, halálát csak 1919 márciusában jegyezték be, hasonlóan Klein hans Ferencéhez.

1916.

A diagnosztizálatlan esetek, és a TBC mellett a csecsemőhalálozás szintén a vezető halálok. Fontos kiemelni Bien József gyalogost, aki szintén hősi hallottunk ez év októberében 30 éves korában távozott az élők közül. Népfelkelő volt. A népfelkelők úgynevezett harmadik vonalbeli katonai csoportosulás, tagjai nem rendelkeztek egyenruhával, csupán egy karszalaggal. 1915-ben hozott census szerint, minden 18-50 év közötti hadba fogható férfi népfelkelői kötelezettséggel bír. Magyarországon 30 ilyen gyalogezred volt. Bien József szakmáját tekintve kőművesként dolgozott településünkön.

1917.

Mindössze hét szalatnaki ember találta meg örök nyugalomát, a vezető halálokok hasonlóak az eddigiekhez.

1918.

25 ember meghalt, a háború miatt éhínség és járványok súlyították a vidéket, bár nem olyan mértékben, mint a városokat. TBC és tüdőgyulladás. 1919 kevesebb haláleset, viszont egy erőszakos cselekmény is történt falunkban. Weiser Erzsébet 18 éves szolgálólányt a nyílt utcán kivégezték, golyó általi halált halt. Az elkövető személye egy titkosított akta része. Ahogy haladunk előre az időben, a tüdőgyulladás és a tuberkulózis háttérbe szorul, a tisztázatlan betegségek és a csecsemőhalálozás még mindig a leggyakoribb.

Időutazásunk konkrét emlékei

Nehéz és zavaros idők voltak, a sírokat már nem ápolja senki, a természet visszafogadta lelküket az örök nagy körforgásba, amelynek mi is, most is, részei vagyunk. Az óra nem áll meg, a világ folyamatosan változik, amelyben egyetlen örök - amelyet magunkban őrzünk; az emlékeink. Az említett emberek fejfái és sírjai megtekinthetőek a temető régi részén, az elfeledett úton.



Imhof József sírköve

Imhof József

Meghalt 1918. október 25., halálok: TBC. Napszámos volt. Sírjának érdekessége, hogy annak ellenére, hogy egyszerű munkát végzett és feltehetően nem tartozott az előkelőségek közé, mégis drága fényképes fejfát készítettek neki. 22 éves korában halt meg.

Folcz Antal

Sírja a nem látogatott temető részen helyezkedik el. Számos kitüntetés birtokosa. A szocialista munka érdemrendje, magyar szabadság érdemrendje, szocialista házáért, és a munka érdemrendje arany fokozata is birtokában volt. Ő a szocialista házáért küzdött.



Folcz Antal sírköve

A régi temető sírjainak feltárása nyomán készített saját szerkesztésű településtörténeti kiadványunk hamarosan megvásárolható az önkormányzat hivatalában.

Az új honlap elkészüléséig a hírek hivatalos Facebook oldalunkon elérhetőek.